

Ljubljana, 6. 9. 2016

Spoštovana poslanka, spoštovani poslanec,

v septembru bo v Bratislavi potekalo neformalno zasedanje, na katerem bodo trgovinski ministri oblikovali dogovor glede potrjevanja **Celovitega gospodarskega in trgovinskega sporazuma med Evropsko Unijo in Kanado (CETA)**. Pred omenjenim zasedanjem bo o stališču Republike Slovenije glede sporazuma CETA razpravljal Državni zbor.

Zato vas pozivamo, da:

- na glasovanju o stališču glede sklepa o podpisu in sklepa o začasni uporabi sporazuma CETA, ki ga bo Državni zbor sprejel v imenu Republike Slovenije, **zavrnete predlog o podpisu, sklenitvi in začasni rabi sporazuma CETA,**
- na Vlado RS naslovite priporočilo, naj **nemudoma zaprosi Sodišče EU za mnenje glede skladnosti bilateralnega investicijskega sodišča s pravnim redom EU.**

Poglavja sporazuma CETA o **regulatornem sodelovanju, bilateralnem dialogu in skupnem odboru** v zgodnjih fazah ne predvidevajo sodelovanja domačih zakonodajnih teles in **slabijo vlogo nacionalnih parlamentov ter regulatorjev**. Sporazum CETA ustanavlja t.i. Skupni odbor, ki bo imel pooblastila za sprejemanje odločitev, ki bodo za pogodbenice »zavezujoče«. Odločitve Skupnega odbora bodo podpisnice zavezane »izvajati«, pri čemer bo »treba izpolniti vse potrebne notranje zahteve in končati notranje postopke«. **Te določbe omejujejo in posegajo v zakonodajne pravice parlamenta.**

Podoben **poseg v sprejemanje odločitev Vlade ali Državnega zbora Republike Slovenije** predstavljajo tudi člani **glede biotehnologije¹ ali komercialne rabe vodnih virov²**. Ti so v neposrednem nasprotju z namenom nedavne pobude za vpis pravice do vode v Ustavo RS ter odklonilnimi stališči glede pridelave in trženja gensko spremenjenih organizmov v Sloveniji. Prav tako **določbe³ o bilateralnem dialogu** na področju biotehnologije predstavljajo **tveganje previdnostnemu načelu**. Omenjene določbe in organi nudijo priložnost za deregulacijo in nižanje standardov, ki varujejo javno zdravje in okolje ter socialne pravice.

¹ Člen 25.2. še posebej odstavek (d) sporazuma CETA

² Člen 1.9. odstavek 3 sporazuma CETA

³ Člen 25.2.2. (b) sporazuma CETA

CETA je tudi **prvi sporazum**, kjer dostop na trg na področju storitev temelji **na t.i. negativnem pristopu**. Negativni pristop bo liberalizaciji podvrzel vse storitve, z izjemo tistih, ki so izrecno navedene (izvzete) v sporazumu. To je še **posebej problematično za storitve**, ki se bodo zaradi družbenih sprememb (demografske spremembe, starajoče prebivalstvo) ali okoljskih izzivov šele razvile v **prihodnosti**. Vse bodoče storitve bodo podvržene tržnim pravilom, njihovo izvajanje v okviru javne službe ali javnih monopolov pa onemogočeno. Tudi javne storitve niso izvzete iz sporazuma CETA.

Največja tveganja za Republiko Slovenijo in njene prebivalce ter okolje pa prinaša **investicijski sodni sistem (ICS)**. Zato pozdravljamo kritično stališče Vlade RS in pristojnih odborov v Državnem zboru glede sistema ICS. Pomisleke glede sistema je izrazilo tudi Evropsko sodniško združenje, ki je opozorilo na vprašanje pristojnosti EU za ustanovitev takšnega sistema⁴, v strokovni javnosti pa se je odprla razprava glede skladnosti sistema ICS s pravnim redom EU.⁵ Zato pozdravljamo **mnenje Vlade RS**, da je **“vprašanje skladnosti bilateralnega investicijskega sodišča s pravnim redom EU**, glede na številne strokovne pomisleke in mnenja vprašanje, o katerem **bi bilo smiselno, da poda mnenje Sodišče EU**«.

Tveganj in pomislekov, ki smo jih navedli zgoraj, nikakor ne gre razumeti kot izčrpan seznam. Sporazum obsega preko 1.500 strani, zato navajanje vseh na tem mestu ne bi bilo smiselno. Toda že **navedena tveganja močno presegajo morebitne gospodarske koristi sporazuma CETA**, ki bi po izračunih študije Vlade RS prinesla le tisočinko odstotka višji BDP na letni ravni⁶.

Zato vas pozivamo, da zavrnete predlog o podpisu, sklenitvi in začasni rabi sporazuma CETA ter Vladi priporočite, naj nemudoma zaprosi Sodišče EU za mnenje glede skladnosti bilateralnega investicijskega sodišča s pravnim redom EU.

S spoštovanjem,

Dušan Semolič, l. r. predsednik ZSSS

Branimir Štrukelj, l. r. predsednik KSJS

Gaja Breclj, l. r. direktorica Umanotere

Breda Kutin, l. r. predsednica ZPS

Nina Štros, l. r. vodja Greenpeaca v Sloveniji

Janez Sušnik, l. r. predsednik ZDUS

⁴ <http://www.iaj-uim.org/iuw/wp-content/uploads/2015/11/EAJ-report-TIPP-Court-october.pdf>

⁵ <https://www.iisd.org/itn/2016/02/29/is-isds-in-eu-trade-agreements-legal-under-eu-law-laurens-ankersmit/>

⁶ http://www.mgrt.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/archive/2016/1/browse/2/article/11987/10678/